

Vergaderjaar 2009–2010

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 103

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2010

Mede namens de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Economische Zaken, zend ik u hierbij het verslag van de vergaderingen van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC) en het *Development Committee* (DC), alsmede het verslag van het kiesgroepoverleg. De vergaderingen vonden plaats in de periode van 23 tot 25 april 2010. De minister van Economische Zaken heeft mij in de hoedanigheid van minister van Financiën a.i. vervangen. De schriftelijke interventies die Nederland heeft ingebracht in de vergaderingen zijn bijgevoegd, alsook de communiqués.¹

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Verslag Voorjaarsvergadering IMF en Wereldbank 23 tot en met 25 april 2010 in Washington D.C.

1. Inleiding

Op vrijdag 23 april, zaterdag 24 april en zondag 25 april vond in Washington D.C. de voorjaarsvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank plaats. Minister Van der Hoeven verving Minister De Jager. De belangrijkste gedeelten van de voorjaarsvergadering waren de bijeenkomst van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC) op vrijdagavond en zaterdag en het *Development Committee* (DC) op zondag. Het diner op vrijdagavond en het ontbijt op zaterdagavond waren gezamenlijke bijeenkomsten van het IMFC en de G20. Voorafgaand hieraan vond op vrijdagmiddag het traditionele overleg met de leden van de kiesgroep plaats¹. Ook kwam op zaterdagochtend de G4² van ministers van Financiën en centrale bank presidenten bijeen. Het IMFC besprak de recente economische ontwikkelingen, de lessen uit de crisis en de hervormingsagenda van het IMF op het gebied van mandaat en governance. Het DC besprak de ontwikkelingsuitdagingen en de hervormingsagenda van de Wereldbank. Er werd een akkoord bereikt over de hervorming van de stemverhoudingen en een aanvulling van het kapitaal van de IBRD.

2. International Monetary and Financial Committee

Het IMFC bestond uit vier delen. Tijdens een besloten, gezamenlijk diner van het IMFC en de G20 op vrijdagavond, is gesproken over de lessen uit de crisis. Ook kwam aan de orde hoe het IMF en de G20 samen kunnen werken aan een stabiele groei en financiële stabiliteit. In een gezamenlijke besloten ontbijtsessie van het IMFC en de G20 op zaterdagochtend is gesproken over beleidsuitdagingen voor de korte termijn. In de plenaire sessie is gesproken over de hervormingsagenda van het IMF op gebied van het mandaat van het Fonds en de governance en is de stand van de economie besproken. Tot slot kregen de Ministers in een besloten middagsessie een presentatie van de vertrouwelijke uitkomsten van de *Early Warning Exercise* (EWE).

Relatie IMF en G20

Het was voor het eerst dat het IMFC en de G20 gezamenlijke sessies hielden. Ondanks dat wij net als veel andere landen geen voorstander zijn van het samengaan van beide fora, heeft Minister Van der Hoeven wel gezamenlijke sessies verwelkomd, omdat we ons gezamenlijk sterk moeten maken voor stabiele groei en financiële stabiliteit. Daarom heeft de Minister ervoor gepleit dat de IMFC-leden die niet in de G20 zitten voortaan ook uitgenodigd worden voor de G20 sessies over het raamwerk voor sterke duurzame en gebalanceerde groei, om zo beide gebieden af te dekken.

De financiële en economische situatie

In de besloten sessie van het IMFC en de G20 is gesproken over de korte termijn beleidsuitdagingen. Hier werd benadrukt dat *sovereign risks* nu een grote zorg zijn en dat landen snel met een duidelijk plan van aanpak voor fiscale consolidatie moeten komen, om het vertrouwen van de markt te herstellen. Tijdens de plenaire sessie presenteerden hoofdeconoom van het IMF Olivier Blanchard en IMF-directeur Monetair Beleid en Kapitaalmarkten José Vinals de huidige financiële en economische situatie. Aangegeven werd dat er herstel is, met name gedreven door Azië, maar gewezen werd op het belang van afbouwen van de overheidsmaatre-

¹ Naast Nederland bestaande uit Armenië, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Georgië, Israël, Kroatië, Macedonië, Moldavië, Montenegro, Oekraïne en Roemenië.

² Naast Nederland bestaande uit België, Zweden en Zwitserland.

gelen, wat moet gebeuren in combinatie met aanpassingen in de verhoudingen in de wereld wat betreft export en waar nodig aanpassingen in het wisselkoersbeleid.

IMF mandaat

In de plenaire sessie is gesproken over versterking van het mandaat, met name op het gebied van financiële stabiliteit. Mede dankzij Nederland is er in het communiqué aandacht voor het belang van een rol van het IMF in management van internationale kapitaalstromen en de financiële sector.

Minister Van der Hoeven heeft in haar interventie aangegeven dat de huidige crisis een ongekende verwevenheid van het financiële systeem heeft aangetoond. Het IMF moet haar multilaterale surveillance uitbreiden en zich meer richten op de *spill-over* effecten die ontstaan. Dit kan het IMF echter niet alleen, dus het is cruciaal dat landen dan ook opvolging geven aan de beleidsadviezen van het IMF. Minister Van der Hoeven heeft de IMF-leden hiertoe oproepen. Hier is ook aandacht voor in het communiqué.

Daarnaast heeft de minister haar steun uitgesproken voor drie concrete voorstellen om de surveillance taak van het IMF te verbeteren. We hebben als Nederland bereikt dat het IMF gaat werken aan een standaard voor het verzamelen van financiële sector data. De crisis heeft aangetoond dat het hebben van deze data cruciaal is om te weten waar de zwakheden zitten en hoe we deze moeten oplossen en daarvoor heeft het IMF toegang nodig tot alle relevante data. Daarnaast heeft de minister steun uitgesproken voor het plan van het IMF om *spill-over* rapporten op te stellen en heeft in dit verband gepleit om deze *spill-over* rapporten te bundelen en voor te leggen aan de ministers. Tot slot is er opnieuw gepleit voor verplichte en regelmatige doorlichting van de financiële sector van systeem-relevante landen door middel van de *Financial Assessment Programs*. Hier is veel steun voor, maar een aantal landen blijft pleiten voor een vrijwillige basis.

IMF governance

In de plenaire sessie is ook gesproken over de hervormingen in de governance van het IMF, waarop in januari 2011 een akkoord moet worden bereikt. Managing Director Strauss-Kahn gaf aan dat de posities nog ver uiteen liggen. Minister Van der Hoeven heeft daarom aangedrongen op een spoedig akkoord over het gehele pakket aan hervormingen bij het IMF waaronder de quotahervorming en aangegeven dat er op een aantal punten in de quota-discussie stappen gezet zouden kunnen worden. Afgesproken moet worden dat het belangrijkste doel is dat de *misalignment* wordt verminderd, dat de 2008 quota-formule gaat worden gebruikt en dat landen die nu volgens de formule oververtegenwoordigd zijn niet als gevolg van de hervorming ineens ondervertegenwoordigd moeten worden. De BRIC-landen pleitten voor een shift van minstens 7% (bij de jaarvergadering is afgesproken tot een shift van minstens 5%) en vinden de formule geen goede weergave van economisch gewicht. Minister Van der Hoeven heeft bepleit dat de pakketbenadering van alle governance-issues behouden is gebleven. De IMFC-ministers hebben nu afgesproken dat er niet alleen in januari 2011 een verschuiving van de stemverhoudingen moet zijn, maar ook overeenstemming over andere governance-issues. Met alleen een aanpassing in de stemverhoudingen zijn we er namelijk nog niet; om de effectiviteit en legitimiteit van het IMF te vergroten moeten alle governance-issues tegelijk aangepakt worden.

3. Development Committee

Het *Development Committee* (DC) bestond uit drie onderdelen: een besloten ontbijt, een plenair gedeelte en de Bali Dialoog. Tijdens het besloten ontbijt identificeerde President Zoellick vier ontwikkelingsuitdagingen: 1) groeirisico's, zoals toenemend protectionisme en afname van hulpstromen; 2) mondiale onevenwichtigheden bij handelsstromen, energieproductie en -consumptie; 3) budgettaire krapte waardoor IDA-contributies in gevaar komen; en 4) opdrogen van financiële stromen naar de private sector. De Wereldbank kan deze uitdagingen het hoofd bieden met voldoende kapitaal en de juiste strategische prioriteiten, aldus President Zoellick. De discussies in het plenaire gedeelte van het DC concentreerden zich op de hervormingsagenda: hervorming van stemverhoudingen, aanvulling van het kapitaal van IBRD en IFC en hervorming van *governance*. Er werd een akkoord bereikt over een herschikking van stemverhoudingen en over een kapitaalverhoging om de financiële positie van IBRD te versterken. Verder steunden de gouverneurs, met het oogmerk de Wereldbank aan te passen aan de uitdagingen van de 21ste eeuw, de door de Wereldbank uitgewerkte strategie om de Bank effectiever en transparanter te maken. Kerndoel hierbij is het behalen van daadwerkelijke resultaten in de armoedebestrijding. Tijdens de Bali Dialoog werd gesproken over de voortgang in klimaatfinanciering, van Kopenhagen tot Cancún.

Herschikking van stemverhoudingen

Het *Development Committee* bereikte overeenstemming over een verschuiving van ruim 3% van stemgewicht van rijkere landen naar ontwikkelingslanden en opkomende economieën, die zal plaatsvinden middels een zogenaamde selectieve kapitaalverhoging van USD 1,6 miljard. Aangezien er geen overeenstemming werd bereikt over een permanente formule voor bepaling van stemgewicht, werd besloten de huidige herschikking te doen op basis van een eenmalig mechanisme. Hiervoor was brede steun, met name van ontwikkelingslanden en opkomende economieën en Europese stoelen, die de komende jaren verder willen werken aan een permanente formule, die, naast economisch gewicht, het ontwikkelingsmandaat van de Wereldbank moet reflecteren. Het *Development Committee* gaf aan dat hiervoor een *roadmap* vastgesteld moest worden.

Om het stemgewicht van de kleinste arme landen te beschermen, werd afgesproken dat als onderdeel van de herschikking deze landen gecompenseerd zullen worden voor eventuele verwatering van hun aandeel middels extra aandelen waarvoor geen kapitaal hoeft te worden ingelegd. Voor een zevental landen compenseren deze extra aandelen hun verwatering echter niet volledig, hetgeen tot ontevredenheid heeft geleid bij deze landen, als ook bij een aantal Europese stoelen. De opkomende economieën, gesteund door de ontwikkelingslanden, gaven aan dat naar hun mening deze verschuiving een eerste stap is naar pariteit in stemverhouding tussen ontwikkelingslanden en opkomende economieën aan de ene kant en ontwikkelde landen aan de andere kant. Vrijwel alle ontwikkelde landen waren voorstander van een herziening van de classificatie van landen bij de komende herschikking in 2015. Een aantal landen binnen de huidige groep van ontwikkelingslanden en opkomende economieën hoort volgens hen thuis in de groep van ontwikkelde landen, en zou niet per definitie moeten profiteren van herschikkingen in de toekomst.

Nederland zal, net als de meeste andere ontwikkelde landen, bijdragen aan de herschikking. Het aandeel van Nederland in IBRD zal als gevolg van de verschuiving afnemen van 2,15% naar 1,92%.

Voor IFC werd besloten tot een verhoging van basisstemmen naar 5,55%, iets waar bij IBRD eerder al toe besloten werd. Ook was er brede steun voor een selectieve kapitaalverhoging van USD 200 miljoen. Tot teleurstelling van met name opkomende economieën en ontwikkelingslanden, ging de VS niet akkoord met een hogere selectieve kapitaalverhoging, omdat hiermee het aandeel van de VS te veel af zou nemen. Beide maatregelen, de verhoging van basisstemmen en de selectieve kapitaalverhoging, zullen leiden tot een verschuiving van 6% van stemgewicht van ontwikkelingslanden en opkomende economieën in IFC, waarmee de stemverhoudingen in IFC meer in lijn komen met die in IBRD.

Financiële capaciteit IBRD en IFC

Versterking van de financiële capaciteit van IBRD en IFC kwam tijdens het DC uitgebreid aan de orde. De noodzaak van een versterking van de financiële positie van IBRD, die door de substantiële toename van het leenvolume als gevolg van de crisis was verzwakt, werd breed erkend. Er werd dan ook overeenstemming bereikt over een kapitaalverhoging van USD 58 miljard voor IBRD, waarvan USD 3,5 miljard door aandeelhouders zal worden ingelegd, en de rest uit garanties bestaat. Verder werd afgesproken een eventuele prijsverhoging, middels differentiatie van prijzen naar looptijd, te bespreken tijdens de jaarlijkse financiële *review* in juni 2010.

Voor IFC werd besloten tot de eerdergenoemde selectieve kapitaalverhoging van USD 200 miljoen, die de kapitaalpositie van IFC zal versterken. Verder werd brede steun uitgesproken voor een achtergestelde lening voor IFC, waar aandeelhouders op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen.

Hervorming van governance

Het DC sprak haar steun uit voor de verdere uitwerking van de strategie om de Bank effectiever en transparanter te maken. China gebruikte de driedeling: *clear direction, pragmatism and realism*. De toekomstige activiteiten van de Bank zullen, meer dan nu het geval is, worden beoordeeld op de daadwerkelijke resultaten in de armoedebestrijding.

Nederland, daarin gesteund door andere landen, noemde de noodzaak van geloofwaardige institutionele hervormingen: de Bank zal aanpassingen moeten doorvoeren in bestuurs- en managementstructuren, zoals een grotere betrokkenheid van de leden van het DC bij belangrijke strategische beslissingen en een duidelijke taakverdeling tussen de Bewindvoerders en Management van de Wereldbank. Het DC heeft de Raad van Bewindvoerders uitgenodigd tijdens de Jaarvergadering in oktober 2010 met voorstellen voor verbetering te komen.

Bali Dialoog

Tijdens de Bali Dialoog bespraken de ministers de voortgang in klimaatfinanciering, van Kopenhagen tot Cancún. President Zoellick gaf aan dat betrokkenheid van zowel ministers van Financiën als ministers voor Ontwikkelingssamenwerking essentieel is. Verder zou gekeken moeten worden naar manieren om partnerschappen te verbreden, de private sector te laten delen in risico en middelen te laten *leveragen*. Met het oog op de ontwikkelingslanden zouden partijen voor Cancún met *deliverables*

moeten komen om zo het proces weer in gang te zetten. Een aantal leden van de *UN High-Level Advisory Group on Climate Change Financing* (AGF) gaf aan dat mogelijkheden voor publiek-private partnerschappen (PPP) in kaart worden gebracht. Ook zou klimaatbeleid zoveel mogelijk integraal onderdeel moeten uitmaken van beleid voor armoedebestrijding en zouden activiteiten door overheden een katalyserende werking moeten hebben op private activiteiten.

4. G4 ministers en Centrale Bank presidenten

Voorafgaand aan het IMFC vond een G4-bijeenkomst plaats tussen de ministers van Financiën en de Centrale Bank directeuren van Nederland, België, Zweden en Zwitserland. Minister Van der Hoeven zat de vergadering voor. In de G4 is gesproken over de hervormingsagenda van het IMF. De G4 landen zitten op één lijn wat betreft de *governance* hervormingen. De G4 landen waren het er over eens dat het met name belangrijk is vast te leggen dat landen die nu oververtegenwoordigd zijn niet ondervertegenwoordigd kunnen raken.

Daarnaast steunde de G4 de suggesties van Nederland om het IMFC te versterken. De discussies moeten meer op de geïdentificeerde risico's gericht worden en er moet de volgende vergadering teruggekomen worden op de opvolging die landen hebben gegeven aan de beleidsaanbevelingen die worden gedaan.

Tot slot spraken de G4-landen over het mandaat van het IMF. De landen waren het er over eens dat het mandaat versterkt moet worden op het gebied van financiële stabiliteit en kapitaalstromen en dat met name de multilaterale surveillance uitgebreid kan worden. Zwitserland gaf hierbij aan dat daarbij ook gewerkt moet worden aan de werkverdeling tussen de *Financial Stability Board* en het IMF.

5. Kiesgroepoverleg

Tijdens het reguliere kiesgroepoverleg en marge van de voorjaarsvergadering gaven de bewindvoerders Bakker en Treffers een *update* over de agenda van respectievelijk IMF en Wereldbank. Vervolgens werden de schriftelijke interventies van de kiesgroep in het IMFC en het DC vastgesteld.